

Praha, 29. září 2008

Finanční gramotnost: nový prvek školní výuky

Právě vychází první příručka pro učitele středních (ale i základních) škol přinášející všechny podstatné informace z oblasti finanční gramotnosti. Publikace pomůže pedagogům při výuce nového učiva, které přispěje ke zlepšení finanční gramotnosti žáků. Příručku připravil Národní ústav odborného vzdělávání ve spolupráci s Výzkumným ústavem pedagogickým v Praze. Publikace vychází v souladu s harmonogramem Systému budování finanční gramotnosti.

Příručka s názvem **Finanční gramotnost – obsah a příklady z praxe škol**, kterou nyní dostávají v tištěné podobě všechny střední školy, vysvětluje problematiku finanční gramotnosti a přináší také řadu příkladů dobré praxe. Může být východiskem pro tvorbu učebnic a dalších metodických pomůcek. Elektronická verze příručky je zveřejněna na webových stránkách www.nuov.cz.

Proč je nutná finanční gramotnost

Občan moderní společnosti se na každém kroku setkává s reklamami, které ho přesvědčují o tom, že zrovna to nebo jiné zboží musí okamžitě získat. A pokud na to nemá peníze, pomůže mu půjčka bez poplatků, bez ručitele. Nárůst zadluženosti domácností tak podle údajů Českého statistického úřadu činil v rozmezí let 1995 – 2005 téměř 800%. Znalost rizik a dlouhodobých důsledků využívání jednotlivých produktů je stále relativně nízká, ačkoli finanční rizika se stala jedním z hlavních témat dnešního světa. Řada rodin, především nízkopříjmových, není schopna splácet dluhy a hrozí jim, že se dostanou do dluhové spirály.

Podle průzkumu provedeného v roce 2007 společností STEM/MARK přiznává téměř třetina lidí (29 %), že jí úroveň znalostí brání ve využívání finančních produktů. Ohrožena je především mladá populace, která se obvykle nebojí riskovat. Jde o to předejít ukvapeným rozhodnutím, která mladý člověk může učinit z důvodu nízké finanční gramotnosti a která pak mohou nepřiměřeně zatížit jeho další život. Přitom školní výuka se dosud finanční gramotnosti systematicky nevěnuje a chybí k tomu také učebnice a další učební pomůcky.

Co je to finanční gramotnost

Finanční gramotnost je soubor znalostí, dovedností a hodnotových postojů občana nezbytných k tomu, aby finančně zabezpečil sebe a svou rodinu a aktivně vystupoval na trhu finančních produktů a služeb. Finančně gramotný občan se orientuje v problematice peněz a cen a je schopen odpovědně spravovat svůj osobní či rodinný rozpočet. Finanční gramotnost je specializovanou součástí širší ekonomické gramotnosti, která navíc zahrnuje např. schopnost zajistit si příjem, zvažovat důsledky osobních rozhodnutí na současný a budoucí příjem, orientaci na trhu pracovních příležitostí, schopnost rozhodovat o výdajích apod.

První kroky ke zlepšení

Usnesení vlády z roku 2005 uložilo ministru financí, ministryni školství, mládeže a tělovýchovy a ministru průmyslu a obchodu připravit systém finanční gramotnosti na základních a středních školách, který má zlepšit finanční gramotnost obyvatel ČR. Na základě tohoto usnesení vznikla strategie finančního vzdělávání v ČR a začala práce na standardech finanční gramotnosti. V roce 2007 byl vytvořen materiál Systém budování finanční gramotnosti, který už obsahuje konkrétní harmonogram jednotlivých kroků nutných pro zavedení finanční gramotnosti do počátečního vzdělávání.

- **Standardy finanční gramotnosti** respektují úroveň žáků v různých etapách vzdělávání. V základním vzdělávání proto zahrnují hospodaření domácnosti, peníze a finanční produkty, ve středním vzdělávání mají navíc ještě část věnovanou ochraně spotřebitele.

Díky existenci standardů bylo možné **zařadit finanční gramotnost do vznikajících rámcových vzdělávacích programů** pro střední odborné vzdělávání i gymnázia. Finanční gramotnost je začleněna do ekonomického a společenskovedního vzdělávání a je chápána jako součást klíčových kompetencí, které mají absolventi mít, aby se dokázali plnohodnotně uplatnit v současné společnosti. Už v současnosti některé školy seznamují své žáky s finanční problematikou, protože to považují za důležité. Povinně začnou střední školy finanční gramotnost vyučovat až v souvislosti s postupným zaváděním rámcových vzdělávacích programů (resp. školních vzdělávacích programů) - tedy počínaje školním rokem 2009/2010.

Rámcové vzdělávací programy pro základní školy a víceletá gymnázia zatím finanční gramotnost neobsahují, ale chystá se jejich novelizace. Do té doby mohou tyto školy danou problematiku vyučovat dobrovolně.

Rádi odpovíme na vaše případné dotazy.

Ing. Eva Grmelová, eva.grmelova@nuov.cz, 724652209
Ing. Lukáš Hula, lukas.hula@nuov.cz, 736111977
PaedDr. Věra Němcová, vera.nemcova@nuov.cz, 724652231

Národní ústav odborného vzdělávání
Weilova 1271/6, Praha 10
tel: 274 022 111
www.nuov.cz

PhDr. Viola Horská – horska@vuppraha.cz, 261 341 466
Výzkumný ústav pedagogický v Praze
Novodvorská 1010/14
142 01 Praha 4
www.vuppraha.cz